

Kendelse af 8. december 2022 i faglig voldgiftssag 2022-835:

Fagligt Fælles Forbund (3F)
for
tagdækkerlærling A
(forhandlingssekretær Ib Nielsen)

mod

Dansk Industri Overenskomst III (DIO III)
for
TH Tagdækning ApS (CVR nr. 38549898)
(advokat Mathias Staugaard Nielsen)

1. Uoverensstemmelsen

Sagen angår aflønning af en voksenlærling inden for tagdækning efter Bygge- og Anlægsoverenskomsten 2020 mellem Dansk Byggeri (nu DIO III) og 3F. Hovedspørgsmålet er, om en angivelse af, at lønnen mindst skal udgøre ”fagets mindste betalingssats”, indebærer aflønning med overenskomstens mindstebetalingssats ”til voksne medarbejdere” eller overenskomstens særlige mindstebetalingssats ”til tagarbejdere”. Der er desuden spørgsmål om, hvilken løn der konkret var aftalt i det individuelle ansættelsesforhold, som sagen i øvrigt angår og udspringer af.

2. Sagens behandling ved faglig voldgift

Sagen er den 7. december 2022 forhandlet for en faglig voldgiftsret med undertegnede, fhv. højesteretspræsident Børge Dahl, som formand og opmand og følgende partsudpegede medlemmer: forhandlingssekretær Tonny Holm og fhv. forhandlingssekretær Ivan Bak, begge 3F, chefkonsulent Søren Bech og konsulent Søren Høgsberg Handberg, begge DIO III.

Der blev afgivet forklaring af:

- A, voksen-tagdækkerlærling, tidligere hos den indklagede virksomhed, TH Tagdækning ApS, nu hos Phønix Tag,
- Gert Klyver, faglig sekretær, 3F Esbjerg,
- Helge Hansen, fhv. faglig sekretær 3F/BJMF,

- B, indehaver af den indklagede virksomhed.

Da der efter procedure og votering ikke blandt de partsudpegede medlemmer af den faglige voldgiftsret var enighed om eller flertal for en afgørelse, skulle denne træffes af opmanden, som med en nærmere begrundelse tilkendegav, hvad resultatet ved kendelse ville blive. Parterne var herefter enige om, at sagen afsluttes med afsigelse af kendelse uden fuldstændig sagsfremstilling og gengivelse af de afgivne forklaringer og parternes procedurer, jf. arbejdsretslovens § 28, stk. 5.

3. Lovreguleringen af tagdækkeruddannelsen og vokselever/lærlinge

Uddannelsen til tagdækker er en erhvervsuddannelse under erhvervsuddannelsesloven, lovbkg. nr. 956 af 21. juni 2022. Erhvervsuddannelser tilrettelægges efter lovens § 2, stk. 1, i almindelighed som vekseluddannelser, således at der skiftes mellem skoleundervisning og praktisk oplæring i en virksomhed. Tagdækkeruddannelsen er reguleret i bekendtgørelse nr. 683 af 20. maj 2022. Om uddannelsen hedder det på Byggeriets Uddannelsers hjemmeside, <https://www.bygud.dk/erhvervsuddannelser/uddannelser/tagdaekker/>, at uddannelsen varer fra 3 år og 3 måneder til 3 år og 9 måneder, at det, der læres, er de praktiske principper og metoder i almindelig og speciel tagdækning, at disse principper udvikles i skoleperiodernes teoretiske og praktiske fag og i virksomheden med løsning af alsidige praktiske tagdækningsopgaver, og at uddannelsen afsluttes med en svendeproeve.

Ifølge erhvervsuddannelseslovens § 52, stk. 1, skal en uddannelsesaftale være skriftlig og indgås på en formular, der er godkendt af børne- og undervisningsministeren efter indstilling fra Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser. Uddannelsesaftalen skal angive den løn, oplæringsvirksomheden skal betale til elever og lærlinge under oplæringsophold samt under skoleophold, jf. § 55, stk. 1. Lønnen skal ”mindst udgøre den løn, der er fastsat ved kollektiv overenskomst inden for uddannelsesområdet”.

Der er i erhvervsuddannelseslovens kapitel 7 d særlige regler om erhvervsuddannelse for voksne. Efter lovens § 66 u, stk. 1, er erhvervsuddannelse for voksne – euv – en særlig tilrettelæggelsesmåde for erhvervsuddannelser, der er vekseluddannelser. Euv har samme mål, niveau og afsluttende prøve som den tilsvarende erhvervsuddannelse for unge og giver ret til tilsvarende uddannelsesbevis og samme betegnelse, jf. § 66 u, stk. 2. Elever og lærlinge, der

er fyldt 25 år på tidspunktet for erhvervsuddannelsens begyndelse, skal gennemføre uddannelsen som euv, jf. § 66 v, stk. 1.

Voksenlærlingeordningen er yderligere reguleret i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats §§ 154-160 (lov nr. 548 af 7. maj 2019). Efter denne lovs § 154 har arbejdsgivere, der indgår uddannelsesaftale med voksne i henhold til lov om erhvervsuddannelser, efter nærmere regler – og med undtagelse for visse uddannelser – ret til tilskud til den løn, som de betaler personen i praktikperioden. Det er efter § 157, 1. pkt., ”en betingelse for tilskud, at eleven under de praktikophold, som uddannelsesaftalen omfatter, er sikret en ved overenskomst fastsat løn, der mindst svarer til den laveste løn, en ikkefaglært arbejder inden for det pågældende område er berettiget til”. Denne ordning er nærmere beskrevet i Beskæftigelsesministeriets Vejledning nr. 9018 af 15. januar 2020 om voksenlærlingeordningen. Det hedder i dennes afsnit 2.4 bl.a.:

2.4 Tilskud under skoleophold (Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag)

Udbetaling af tilskud kræver, at en arbejdsgiver ansætter personen og udbetaler voksenløn i praktikperioden. Der kan derfor ikke gives tilskud efter voksenlærlingeordningen, når personen er på skoleophold.

I de perioder, hvor eleven er på skoleophold, kan arbejdsgiveren i stedet søge om lønrefusion efter reglerne i lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (LBK nr. 822 af 15/08/2019) (AUB-reglerne). Det følger af AUB-reglerne, at der ydes refusion til arbejdsgivere, der i henhold til uddannelsesaftale har udbetalt løn under skoleophold til elever under erhvervsuddannelse i overensstemmelse med lovgivningen for disse uddannelser.

I en artikel, ”Tilskud til ansættelse som voksenlærling”, i UddannelsesGuiden udgivet af Børne- og Undervisningsministeriet hedder det bl.a.:

”Økonomi

Som voksenlærling får du løn under både oplæring og skoleperioder. Lønnen svarer til mindstelønnen for ufaglærte inden for faget.

Din arbejdsgiver har mulighed for at søge om tilskud til din løn i oplæringsperioderne. Det er jobcentret, der skal bevillige virksomheden tilskud til at ansætte en voksenlærling.

I skoleperioderne har din arbejdsgiver mulighed for at få tilskud fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB).”

4. Overenskomstgrundlaget

Bygge- og Anlægsoverenskomsten 2020 bestemmer i § 1 om gyldighedsområde i stk. 3, at den omfatter ”samme arbejdsmæssige gyldighedsområde som hidtil, og arbejde, som arbejdsmæssigt kan udføres af struktører og specialarbejdere (tillært arbejde)”. I § 1, stk. 6, er der følgende bestemmelse:

”Specielt vedrørende tagdækning

6. Overenskomsten med tilhørende priskurant for tagdækning gælder i hele landet med supplement af de særbestemmelser, som er aftalt mellem parterne den 3. februar 1995.”

Det er herom oplyst, at en række selvstændige overenskomster, herunder en overenskomst for tagdækkere, blev slået sammen i 1995, med besvarelse af enkelte særbestemmelser, herunder for tagdækkere.

Bygge- og Anlægsoverenskomsten indeholder i kapitel 6 om tidlønsbestemmelser i § 23 en bestemmelse om *voksne medarbejdere* og i §25 en bestemmelse om *tagdækning*. Efter § 23 er mindstebetalingssatsen til voksne medarbejdere pr. time pr. 1. januar 2021 131,15 kr. Efter § 25 er mindstebetalingssatsen til tagarbejdere pr. time pr. 1 januar 2021 139,95 kr.

I Overenskomstens kapitel 20 om elever hedder det bl.a.:

*”Kapitel 20
Elever*

Bestemmelserne gælder for elever, som ansættes i henhold til Lov om erhvervsuddannelser til uddannelse inden for entreprenørområdet (anlægsstruktører og bygningsstruktører, brolæggelever og tagdækkerelever).

For uddannelsesaftalen gælder de af de faglige udvalg til enhver tid fastsatte bestemmelser.

Oprettelse af uddannelsesforhold skal godkendes af Det faglige fællesudvalg for Struktør-, Brolægger- og Tagdækkerfaget, Bygmestervej 5, 2400 København NV.

§ 1 Den daglige arbejdstid

...

§ 2 Elevtiden

...

§ 3 Løn

1. Mindstelønnen for elever udgør ... 1.1.2021

1. år kr. pr. time 72,45
2. år kr. pr. time 85,70
3. år kr. pr. time 103,40
4. år kr. pr. time 119,85

§ 4 Voksenelever

1. I det tilfælde at firmaet ønsker at modtage AUB's særlige refusions-sats for voksnelever, skal to særlige betingelser være opfyldt.
2. Vokseneleven skal mindst være 25 år ved uddannelsens begyndelse.
3. Lønnen skal under uddannelsesforløbet mindst udgøre fagets mindste betalings-sats.

§ 5 Elever i svendenes akkord

...

§ 6 Løn- og ansættelsesforhold

...

Skoleperiode

7. I skoleperioder ydes der løn med den for eleven gældende lønsats.

..."

I kendelse af 9. november 2020 i faglig voldgift FV2020-906 i en sag om Bygge- og Anlægsoverenskomsten mellem overenskomstparterne afsagt af undertegnede opmand hedder det indledningsvist i begrundelsen:

"Det er foran under 3.1 beskrevet, hvorledes Bygge- of Anlægsoverenskomsten er opbygget, og det er anført, at det med denne opdeling er klart, at indgangen til forståelse af overenskomsten må være, at de første 19 kapitler gælder for voksne medarbejdere, og at det særlige elevkapitel, kapitel 20, gælder for elever. Det kræver derfor særlige holdepunkter, hvis bestemmelserne i overenskomsten gældende for voksne medarbejdere skal finde anvendelse på elever."

5. Den konkrete sag

Den 14. december 2020 indgik den indklagede virksomhed og A en uddannelsesaftale i henhold til lov om erhvervsuddannelser på godkendt formular. Af den udfyldte og underskrevne aftaleformular fremgår, at der var tale om en aftale om erhvervsuddannelse for voksne (euv) til tagdækker. Om løn i formularens pkt. 8 hedder det i den fortrykte tekst, at "Lønnen er aftalt således: Lønnen skal mindst udgøre den løn, der er fastsat ved kollektiv

overenskomst inden for uddannelsesområdet.” Rubrikken ”Den kollektive overenskomst inden for uddannelsesområdet er” er udfyldt med ”Bygge og anlægsoverenskomsten mellem Dansk Byggeri og 3F”. Formularen indeholder herefter følgende afkrydsningsmulighed:

- Lønnen udgør den gældende mindstebetaling (sats) for elever fastsat ved kollektiv overenskomst inden for uddannelsesområdet.
- Lønnen er højere end den gældende mindstebetaling for elever og ved uddannelsens begyndelse fastsat til kr.
pr.   time   uge   måned

I aftalen mellem virksomheden og lærlingen er der alene sket delvis udfyldning med et kryds ud for: ”Lønnen er højere end den gældende mindstebetaling for elever og ved uddannelsens begyndelse fastsat til kr. ... pr. ... time ... uge ... måned”. Der er således igen beløbsangivelse eller periodeangivelse.

Under ansættelsesforholdet, som ophørte den 21. februar 2022, fik lærlingen udbetalt 150 kr. i timen i de perioder, hvor han arbejdede i virksomheden. I januar 2022, hvor lærlingen var på skole, fik han udbetalt 131,15 kr. i timen.

Efter at ansættelsesforholdet var ophørt, har 3F Esbjerg foretaget et løntjek og som led heri krævet 150 kr. for alle timer.

Lærlingen og virksomhedens indehaver har samstemmende forklaret, at de ved ansættelsen aftalte, at lærlingen skulle have 150 kr. i timen, når han under uddannelsesforløbet arbejdede i virksomheden.

Lærlingen har yderligere forklaret, at de aftalte, at han skulle have noget mindre, når han var på skole.

Virksomhedens indehaver har yderligere forklaret, at de aftalte, at lærlingen skulle have mindstelønnen, når han var på skole. Han bad derfor sin bogholder om at ringe til DI og få oplyst, hvad mindstelønnen var. I overensstemmelse med, hvad bogholderen fik oplyst, udbetalte de herefter under skoleopholdet 131,15 kr. i timen, hvilket fremgik af lønsedlerne, og hvad lærlingen ikke gjorde indsigelse mod. Virksomheden har søgt og fået AUB-refusion.

6. Påstande

Klager har nedlagt følgende påstande:

Principal:

DI og virksomheden skal anerkende, at A skal betales kr. 150,00 pr. arbejdstime i skoleperioderne i 2021, kravet udgør kr. 7.785,05 plus overenskomstmæssige tillæg.

Subsidiært:

DI og virksomheden skal anerkende, at der pr. arbejdstime i skoleperioderne i 2021 skal betales A som voksenlærling inden for tagdækkerfaget mere end mindstebetalingssatsen i Bygge- og Anlægsoverenskomstens § 25, stk.1, kravet udgør kr. 5.707,66 plus overenskomstmæssige tillæg.

Mere subsidiært:

DI og virksomheden skal anerkende, at A skal betales tagdækkerfagets mindstebetalingssats i Bygge- og Anlægsoverenskomstens § 25, stk. 1, pr. arbejdstime i skoleperioderne i 2021, kravet udgør kr. 3.634,40 plus overenskomstmæssige tillæg.

Den mere subsidiære påstand er beregnet ud fra timelønnen på 139,95 kr. i Bygge- og Anlægsoverenskomstens § 25, stk. 1. Den subsidiære påstand er beregnet ud fra en timeløn på 144,97 kr., svarende til en timeløn midt imellem 150 kr. og 139,95 kr.

Indklagede har påstået frifindelse, subsidiært mod betaling af et mindre beløb end påstået af klager efter voldgiftsrettens skøn.

Indklagede har ikke haft bemærkninger til den beløbsmæssige opgørelse i påstandene.

7. Parternes hovedsynspunkter

Klager har anført, at Bygge- og Anlægsoverenskomsten i lærlingekapitlets § 4 udtrykkeligt foreskriver, at voksenlærlinge som minimum skal honoreres med en løn, der mindst udgør ”fagets mindste betalingssats”. Dette må forstås som en henvisning til det fag, der er angivet i den enkelte lærekontrakt. En voksenlærling inden for tagdækkerfaget skal derfor mindst aflønnes med mindstebetalingssatsen inden for dette fag, og den sats er angivet i

overenskomstens § 25. Aflønning kan ikke ske med en mindstebetalingssats gældende for andre fag end tagdækkere og derfor ikke med satsen i overenskomstens § 23.

Indklagede har navnlig anført, at sagen – ud over tvist om, hvad der konkret er aftalt – drejer sig om en fortolkning af Bygge- og Anlægsoverenskomstens kapitel 20, § 4, stk. 3, og nærmere bestemt, om en tagdækker-voksenelev alene er berettiget til fagets mindstebetalingssats efter overenskomstens § 23 for voksne medarbejdere, eller om satsen skal være i medfør af § 25, stk. 1, for tagdækkere. § 4 i elevkapitlet er en bestemmelse, som med to angivne, kumulative betingelser giver en arbejdsgiver mulighed for at søge og opnå en AUB-refusionsats i forbindelse med antagelse af voksenlærlinge, og det medfører, at vokselever – herunder også tagdækkerlever – i medfør af kapitel 20, § 4, stk. 3, 'alene' er berettiget til fagets mindstebetalingssats, som må forstås som taksten i overenskomstens § 23 for voksne medarbejdere. Det forhold, at vokseleven er tagdækker, kan ikke bevirke, at formuleringen i § 4, stk. 3, "fagets mindste betalingssats", skal forstås som satsen i overenskomstens § 25 for tagdækkerarbejde, som er overenskomstens højeste sats.

8. Opmandens begrundelse og resultat

Parterne strides i første række om forståelsen af angivelsen vedrørende aflønning af vokselever i Bygge- og Anlægsoverenskomstens kapitel 20 § 4 om vokselever, hvorefter lønnen under uddannelsesforløbet mindst skal udgøre "fagets mindste betalingssats". Uenigheden angår, om denne angivelse indebærer, at der skal aflønnes efter kapitel 6, § 23, med satsen for "voksne medarbejdere" på 131,15 kr. (indklagedes standpunkt) eller efter kapitel 6, § 25, med satsen for "tagdækning"/"tagarbejdere" (klagers standpunkt).

Det fag, der i udtrykket "fagets mindste betalingssats" henvises til, må efter en naturlig sproglig forståelse og udtrykkets baggrund i erhvervsuddannelses- og beskæftigelseslovgivningen forstås som det fag, vedkommende lærling er under uddannelse i. For en vokselev inden for tagdækning er det derfor faget tagdækning, der henvises til.

Bygge- og Anlægsoverenskomsten har med tiden opslugt en række fagoverenskomster, men for visse fags vedkommende med bevarelse af visse særbestemmelser, således for tagdækning bl.a. med bevarelse af en særlig mindstebetalingssats. Det er derfor denne særlige mindstebetalingssats, som voksenlærlinge under uddannelse til tagdækker mindst skal aflønnes med.

I den konkrete sag har eleven herefter efter Bygge- og Anlægsoverenskomsten mindst skulle vederlægges med en timeløn på 139,95 kr.

Efter den indgåede aftale skulle lærlingen aflønnes med 150 kr. i timen, når han arbejdede i virksomheden, og det har han også fået.

Lærlingen og virksomhedens indehaver har samstemmende forklaret, at lærlingen ikke skulle have 150 kr. pr. time, når han var på skole, men noget mindre. Klager kan herefter ikke få medhold i den principale påstand.

Efter de afgivne forklaringer, herunder om virksomhedens henvendelse til DI i forlængelse af mødet, hvor aftalen blev indgået, om, hvad mindstelønnen var, lægges det til grund, at virksomhedens indehaver under mødet henviste til overenskomstens mindsteløn, og at lærlingen på mødet gav indtryk af at være indforstået hermed. Herefter og efter bevisførelsen i øvrigt anses det for aftalt, at der i skoleperioder skulle aflønnes med, hvad der efter Bygge- og Anlægsoverenskomsten mindst skulle betales, dvs. efter det foran anførte 139,95 kr. i timen.

På denne baggrund bliver resultatet, at klager heller ikke kan få medhold i den subsidiære påstand, men skal have medhold i den mest subsidiære påstand.

Thi bestemmes:

Dansk Industri Overenskomst III og virksomheden TH Tagdækning ApS skal anerkende, at A skal betales tagdækkerfagets mindstebetalingsats i Bygge- og Anlægsoverenskomstens § 25, stk. 1, pr. arbejdstime i skoleperioderne i 2021, og at kravet udgør kr. 3.634,40 plus overenskomstmæssige tillæg.

Hver part bærer egne omkostninger ved sagens behandling og halvdelen af udgiften til opmand.

Børge Dahl